

BÖLÜM 4

BAŞ-BOYUN KANSERLERİ VE MEZENKİMAL KÖKENLİ YUMUŞAK DOKU SARKOMLARI

Yasemin KARACAN¹

GİRİŞ

Tütün kullanımında küresel ölçekte azalma olmasına rağmen, kanser insidansı artış göstermeye devam etmektedir. Bu durumun temel nedenleri arasında, dünya genelinde yaşam süresinin uzamasıyla birlikte yaşlı nüfusun artması ve bulaşıcı hastalıklara yönelik tedavi olanaklarının gelişmesi yer almaktadır. World Cancer Research Fund International verilerine göre, 2012 yılında dünya çapında 14,1 milyon yeni kanser vakası bildirilmişken, bu sayının 2035 yılına kadar 24 milyona ulaşması beklenmektedir (1). Artan insidans ve çeşitlenen kanser türleri hem tanı hem de tedavi yaklaşımlarının sürekli olarak güncellenmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu bölümde, malign tümörler arasında önemli bir yere sahip olan baş-boyun kanserleri ile mezenkimal kökenli tümörler (yumuşak doku sarkomları) güncel epidemiyolojik veriler, etiyolojik faktörler, tanı yöntemleri ve tedavi yaklaşımları çerçevesinde ele alınacaktır.

BAŞ-BOYUN KANSERLERİ

Baş ve boyun skuamöz hücreli karsinomu (BBSCC), dudak, ağız boşluğu, hipofarinks, orofarinks, nazofarinks veya gırtlaktan kaynaklanan çeşitli tümörleri içerir (Resim 1). Dünyadaki en yaygın altıncı malinite olup, tüm vakaların %6' sını oluşturmaktadır. Ölümünün ise yaklaşık %1 ile %2'sinden sorumludur. Ağız boşluğu ve laringeal kanserler dünya genelinde en yaygın baş boyun kanserleridir. Baş ve boyun kanseri (BBK) oluşumu ağız boşluğu %44, gırtlak %31 ve farinks' de %25

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, jblacksoul@yahoo.com, ORCID iD: 0000-0001-8616-4935

KAYNAKLAR

1. Coca-Pelaz A, Takes RP, Hutcheson K, et al. Head and neck cancer: a review of the impact of treatment delay on outcome. *Adv Ther.* 2018;35(2):153-160. doi:10.1007/s12325-018-0663-7
2. Economopoulou P, Psyrri A. Epidemiology, risk factors and pathogenesis of squamous cell tumours. *Head Neck Cancers Essentials Clin.* 2017:1-6.
3. Boscolo-Rizzo P, Zorzi M, Mistro A Del, et al. The evolution of the epidemiological landscape of head and neck cancer in Italy: is there evidence for an increase in the incidence of potentially HPV-related carcinomas? *PLoS One.* 2018;13(2):1-13.
4. Gilmour H, Howard G, Lowe G, Oliver C, Quershi S, Twaddle S. diagnosis and management of head and neck cancer - Scottish Intercollegiate Guidelines Network (SIGN) 90. 2006;90(October):1-90.
5. Colorectal Cancer Working Group C. Chinese society of clinical oncology (cSCO) diagnosis and treatment guidelines for colorectal cancer 2018 (English version). *Chinese J Cancer Res.* 2019;31(1):117-134. doi:10.21147/j.issn.1000-9604.2019.01.07
6. Demir Ahmet, Ünverdi ÖF. Baş boyun kanseri evrelemesine güncel bir bakış : geçmiş kriterlerin güncel kriterlerle karşılaştırmalı analizi. 2019:67-73.
7. Posner MR. Integrating systemic agents into multimodality treatment of locally advanced head and neck cancer. *Ann Oncol.* 2010;21(Suppl. 7):246-251. doi:10.1093/annonc/mdq291
8. Erol N. Primeri Bilinmeyen baş -boyun tümörlerinde tedavi sonuçları. *Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastan Radyasyon Onkol Klin tez, 2008, İstanbul.*
9. Karakullukçu B. The final resort treatment options of recurrent head and neck cancer. *Turkish J Ear Nose Throat.* 2017;27(1):56-64. doi:10.5606/kbbihtisas.2017.85353
10. Demiröz C, Özşahin EM. Skuamöz Hücreli baş boyun kanserinde kemoradyoterapi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Derg.* 2011;37(1):61-65. <http://dergipark.gov.tr/uutfd/issue/35284/391580>.
11. Callegaro D, Miceli R, Mariani L, Raut CP, Gronchi A. Soft tissue sarcoma nomograms and their incorporation into practice. *Cancer.* 2017;123(15):2802-2820. doi:10.1002/cncr.30721
12. Kırdar L, Eğitim K, Rekonstrüktif P, kliniği c. dev boyutlarda deri ve yumuşak doku kanserleri. 2008;(3):123-130.
13. Öztürk. R. Kemik ve yumuşak doku tümörleri. *Kem ve Yumuşak Doku Tümörleri.* 2015:1-57. doi:10.4328/Derman.3776
14. Gareveran MS, Kurtman C. Yumuşak doku sarkomlarında güncel radyoterapi ve lokal tedavi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Derg.* 2015:3-8.
15. Tosun Yıldırım H, Yıldırım A, Diniz G, Aktaş S, Vergin C. Childhood Malign solid soft tissue sarcomas; diagnostic, histopathological and molecular approach. *J Dr Behcet Uz Child s Hosp.* 2019;9(1):1-9. doi:10.5222/buchd.2019.98698
16. Toğral G, Güngör BŞ. Management of suspected cases of soft tissue sarcoma, bone invasion: 16 case study. *Acta Oncol Turc.* 2019;52(1):121-126. doi:10.5505/aot.2019.09226
17. Dervioğlu S, Çomunoğlu N, Kösemehmetoğlu K. Histopathology of soft tissue tumors and changes in classification. *Türk Onkol Derg.* 2015;30:4-17.
18. Srikanthan A, Leung B, Shokoohi A, Smrke A, Bates A, Ho C. Psychosocial distress scores and needs among newly diagnosed sarcoma patients: a provincial experience. *Sarcoma.* 2019;2019:1-8. doi:10.1155/2019/5302639
19. Wilke B, Cooper A, Scarborough M, Gibbs CP, Spiguel A. An evaluation of promis health domains in sarcoma patients compared to the United States population. *Sarcoma.* 2019;2019. doi:10.1155/2019/9725976